

ANCILLA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Latijnse naam = 'dienares', 'dienstmeisje', 'dienstertje'.

*

Deze benaming houdt verband met Maria. Toen de engel Gabriël Jezus' geboorte aankondigde, noemde zij zichzelf 'Dienstmaagd des Heren'. Dat wordt verteld in het evangelie volgens Lukas (01,26-38):

MARIA BOODSCHAP (ook **Annonciatie** of **Annunciatie**); **0000**;

Feest 25 maart.

*In de zesde maand werd de engel Gabriel van Godswege gezonden naar een stad in Galilea, Nazaret, tot een maagd die verloofd was met een man die Jozef heette, uit het huis van David; de naam van de maagd was Maria. Hij trad bij haar binnen en sprak: "Verheug u, Begenadigde, de Heer is met u!" Zij schrok van dat woord en vroeg zich af, wat die groet toch wel kon betekenen. Maar de engel zei tot haar: "Vrees niet Maria, want gij hebt genade gevonden bij God. Zie, gij zult zwanger worden en een zoon ter wereld brengen, die gij de naam Jezus moet geven. Hij zal groot zijn en Zoon van de Allerhoogste genoemd worden. God de Heer zal Hem de troon van zijn vader David schenken en Hij zal in eeuwigheid koning zijn over het huis van Jakob en aan zijn koningschap zal nooit een einde komen." Maria echter sprak tot de engel: "Hoe zal dit geschieden, daar ik geen gemeenschap heb met een man?" Hierop gaf de engel haar ten antwoord: "De heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook zal wat ter wereld wordt gebracht heilig genoemd worden, Zoon van God. Weet, dat zelfs Elisabet, uw bloedverwante, in haar ouderdom een zoon heeft ontvangen en, ofschoon zij onvruchtbaar heette, is zij nu in haar zesde maand; want voor God is niets onmogelijk." Nu zei Maria: "**Zie de dienstmaagd des Heren**; mij geschiede naar uw woord." En de engel ging van haar heen.*

Vanaf de 4e tot halverwege de 20e eeuw was het Latijn de belangrijkste taal van de Katholieke Kerk. In die taal werd het evangelie voorgelezen. Maria's woorden 'Zie de dienstmaagd des Heren' klonken daar als: '**Ecce ancilla Domini**').

In de katholieke traditie is van dit verhaal ook een gebed gemaakt. Het wordt naar het eerste (Latijnse!) woord het 'Angelus' genoemd:

De voorbidder zegt: 'De engel des Heren heeft aan Maria geboodschapt.' de overigen antwoorden met: 'En zij heeft ontvangen van de heilige Geest.' Hierna wordt een Wees Gegroet gebeden. Voorbidder: '**Zie de dienstmaagd des Heren.**' Antwoord: 'Mij geschiede naar uw woord.' Wees Gegroet. Voorbidder: 'En het Woord is vlees geworden.' Antwoord: 'En het heeft onder ons gewoond.' Voorbidder: 'Bid voor ons Heilige Moeder van God.' Antwoord: 'Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.' Wees Gegroet en afsluitend gebed: 'Heer, wij hebben door de boodschap van de engel de Menswording van Christus, uw Zoon, leren kennen. Wij bidden U: stort uw genade in onze harten, opdat wij door zijn lijden en kruis gebracht worden tot de heerlijkheid van de verrijzenis. Door Christus onze Heer.' Antwoord: 'Amen.'

*

Ancilla van Griekenland; martelares met **Domina**; † **eerste eeuwen christendom**; **feest 5 april.**

Het betreft hier een meesteres (= 'domina') met haar slavin (= 'ancilla'). De Latijnse standsaanduidingen werden soms als eigennamen opgevat.